

Arbetslivskommissionen för processindustrin, lägesbild 2020–2021

Arbetslivskommissionen för processindustrin har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet i examina inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom sitt eget område inom yrkesutbildningen (statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För denna uppgift har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppföljnings-, bedömnings- och responsinformation bland annat från utbildningsförvaltningens statistik-, styrnings- och regleringstjänst samt den nationella informationsresursen KOSKI.

Prestationsuppgifter från 2020 blev tillgängliga för kommissionerna våren 2021. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna gjort i KOSKI-data efter denna tidpunkt syns inte i denna lägesbild. Detsamma gäller statistiska uppgifter om antalet prestationer år 2021, som plockades från KOSKI-databasen i början av 2022. De granskade prestationsantalen publiceras senare i Utbildningsstyrelsens statistiktjänst på webbplatsen Vipunen.fi.

De uppgifter som används i lägesbilden har plockats direkt ur KOSKI-databasen i den form som läroanstalterna har anmält dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Av tekniska skäl har exempelvis inte alla uppgifter som registrerats i läroanstalternas egna studieförvaltningssystem överförts korrekt till KOSKI-databasen, och uppgifterna statistikförs då under "ingen uppgift"/"inte anmält".

Som källmaterial har man exempelvis använt rapporter från kommissionernas besök, rättelseyrkanden och utlåtanden.

Antal avlagda examina och examensdelar

Avläggande av examina och examensdelar	2020		2021	
	hel examen	examensdel	hel examen	examensdel
Grundexamen inom laboratoriebranschen	245	2 664	268	2 819
Grundexamen inom processindustrin	429	3 712	420	3 640
Kompetensområdet för kemisk teknik	116		14	
Kompetensområdet för pappersindustrin	110		101	
Kompetensområdet för kemisk industri	155		269	
Kompetensområdet för metallförädling	11		15	
Kompetensområdet för bioteknik	17		15	
Kompetensområdet för pappersindustrin, kompetensområdet för metallförädling	2		2	
Kompetensområdet för sågindustrin	8		0	
Kompetensområdet för kemisk teknik, kompetensområdet för pappersindustrin	5		0	
Kompetensområdet för bioteknik, kompetensområdet för kemisk industri	2		1	
Kompetensområdet för skivindustrin	0		0	
Kompetensområdet för metallförädling, kompetensområdet för kemisk teknik	0		0	
Kompetensområdet för pappersindustrin, kompetensområdet för kemisk teknik	0		0	
Ingen uppgift	3		2	
Kompetensområdet för pappersindustrin, kompetensområdet för kemisk industri			1	
Yrkesexamen inom processindustrin	355	1 257	311	1 173

Kompetensområdet för pappers- och cellulosaindustrin	177		126	
Kompetensområdet för metallförädlingsindustrin	78		82	
Kompetensområdet för kemisk industri	97		99	
Ingen uppgift	3		4	
Yrkesexamen inom laboratorie- och mätbranschen	5	25	8	47
Kompetensområdet för kalibrering av mätinstrument för verkstäder	3		3	
Kompetensområdet för kontroll av verkstadsprodukter	2		2	
Kompetensområdet för laboratoriearbete	0		2	
Kompetensområdet för kalibrering av instrument för mätning av processtorheter	0		1	
Specialyrkesexamen inom processindustrin	8	36	8	42
Totalt	1 042	7 694	1 015	7 721

** aktiviteten fastställs utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten har registrerat avläggande av examina eller examensdelar enligt de KOSKI-data som lämnats till kommissionen 2020 eller 2021. Uppgifterna hämtades i början av 2021 (för år 2020) och i början av 2022 (för år 2021), och har inte uppdaterats efter dessa tidpunkter.*

Reflektioner

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Inga stora förändringar har noterats i antalet examina och examensdelar. Coronans effekter syns också i antalet examina och examensdelar. Examina slutförs inte eller så fördröjs utexamineringen. Studerande med invandrarbakgrund, språkkunskapskrav och problem med språkkunskaperna orsakar utmaningar i fråga om att hitta platser för lärande i arbete. I huvudstadsregionen utgör studerande med invandrarbakgrund en majoritet, 60 %, inom laboratoriebranschen.

Uppgifterna är inte tillförlitliga eftersom "ingen uppgift"-andelen fortfarande är stor. Man måste fästa uppmärksamhet vid uppgifternas korrekthet vid läroanstalterna och i Koski-tjänsten.

Grundexamen inom laboratoriebranschen är en populär examen med många sökande. Sysselsättningsmöjligheterna i branschen är goda.

På processindustrins sida borde bilden av arbetsgivarna förtydligas. Man måste öka synligheten och marknadsföringen.

Arbetsplatser finns, men utbildningen har få sökande. Personer som byter bransch söker sig ofta till utbildningar inom processbranschen.

I kompetensområdet för kemisk industri inom grundexamen inom processindustrin kan man se en stor uppgång, som torde förklaras av examensinriktad fortbildning och läroavtalsutbildning. Läroavtalsgrupperna är stora och man utbildar nytt folk till arbetslivet genom rekryteringsutbildning. Genom att avlägga hela examina söker man nytt kunnande till arbetslivet.

Inom kompetensområdet för kemisk teknik är prestationsantalet litet.

Nästan alla utbildningsanordnare har valt Arbete i en produktionsprocess som en valbar examensdel.

Examina och kompetensområden inom examina som avläggs i marginell utsträckning

Enskilda examensdelar avläggs i liten utsträckning. Målet är att avlägga hela examen. Specialyrkesexamina avläggs i mycket liten utsträckning.

Anordnande av examina

Examen	Tillstånd för anordnande	Aktiva anordnare
Yrkesexamen inom laboratorie- och mättningsbranschen	4	1
Grundexamen inom laboratoriebranschen	52	17
Yrkesexamen inom processindustrin	16	10
Specialyrkesexamen inom processindustrin	11	4
Grundexamen inom processindustrin	54	23

** aktiviteten fastställs utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten har registrerat avläggande av examina eller examensdelar enligt de KOSKI-data som lämnats till kommissionen 2020 eller 2021.*

Uppgifterna hämtades i början av 2021 (för år 2020) och i början av 2022 (för år 2021), och har inte uppdaterats efter dessa tidpunkter.

Reflektioner

Förändringar i antalet tillstånd för anordnande av examen

Enligt uppgifterna kan man för grundamina inom laboratoriebranschen och processindustrin samt specialyrkesexamen inom processindustrin se stora skillnader mellan antalet anordnartillstånd och antalet aktiva anordnare. Om examina inte har ordnats på en lång tid bör man granska de läroanstalter som inte använt sina anordnartillstånd regelbundet. Arbetslivskommissionen är oroad över undervisningens kvalitet för de passiva utbildningsanordnarnas del.

Fördelning av avläggandet av examina/examensdelar mellan utbildningsanordnare, anordnande av examina

I fråga om fördelningen av prestationer i examina och examensdelar mellan utbildningsanordnarna kan man se skillnader mellan landskapen på grund av de lokala industrierna.

Examensanordnandets geografiska och språkliga täckning

Den geografiska täckningen i ordnandet av examina är god. Examina på svenska avläggs i liten utsträckning.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Grundexamen inom laboratoriebranschen:

Platser för avläggande av yrkesprov: Arbetsplats 53,04 %, läroanstalt 41,53 %, arbetsplats och läroanstalt 2,33 %, ingen uppgift 3,1 %.

Personer som fattat beslut om bedömningen: Lärare och arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 48,75 %, två lärare 24,34 %, arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 1,07 %, lärare 16,17 %, ingen uppgift 7,52 %.

Yrkesexamen inom laboratorie- och mättningsbranschen:

Platser för avläggande av yrkesprov: Ingen uppgift 100 %.

Personer som fattat beslut om bedömningen: Två lärare 2,13 %, en lärare 97,87 %

Grundexamen inom processindustrin:

Platser för avläggande av yrkesprov: Arbetsplats 78,18 %, läroanstalt 14,99 %, arbetsplats och läroanstalt 3,16 %, ingen uppgift 3,67 %.

Personer som fattat beslut om bedömningen: Lärare och arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 70,75 %, två lärare 13,85 %, arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 0,50 %, lärare 9,95 %, ingen uppgift 4,91 %.

Yrkesexamen inom processindustrin

Platser för avläggande av yrkesprov: Arbetsplats 63,26 %, läroanstalt 0,09 %, ingen uppgift 36,66 %.

Personer som fattat beslut om bedömningen: Lärare och arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 61,47 %, två lärare 2,56 %, arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 0,09 %, lärare 33,50 %, ingen uppgift 1,11 %.

Specialyrkesexamen inom processindustrin:

Platser för avläggande av yrkesprov: Arbetsplats 80,95 %, ingen uppgift 19,05 %.

Personer som fattat beslut om bedömningen: Lärare och arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 80,95 %, lärare 9,52 %, ingen uppgift 9,52 %.

Medeltal för yrkesprov i studeranderesponsen inom yrkesutbildningen (avslutande enkät)

Medeltalen för yrkesproven i studeranderesponsen inom yrkesutbildningen är i allmänhet bra, 4,0 eller över 4,0, men man kunde också se en spridning i respons under medeltalet, exempelvis 3,8 för yrkesexamen inom laboratorie- och mättningsbranschen samt 3,9 för specialyrkesexamen inom processindustrin. När man väljer platser för besök tar man tag i ytterligheterna i responsen. Det kan noteras att responsen för enskilda utbildningsanordnares del inte överensstämmer med arbetslivsresponsen.

** granskningsperioden för studeranderesponsen är 1.7.2019–31.12.2021. Bedömningsskala 1–5, där (5) betyder helt av samma åsikt, (4) delvis av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) delvis av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt*

Reflektioner

Förverkligande av tvåpartsbedömning i bedömningen av kunnande

I regel ska bedömningen göras som tvåpartsbedömning och den studerande ska visa sitt kunnande i arbetslivet, men andelen ”ingen uppgift” är stor i statistiken. Arbetslivskommissionen får inte faktainformation, eftersom mycket av informationen förblir hölj i dunkel. Läroanstalten har en stor roll som miljö för yrkesprov.

I yrkesexamen inom laboratorie- och mättningsbranschen förverkligas tvåpartsbedömning inte enligt statistiken. Bedömare i yrkesproven har varit endast en eller flera lärare.

Miljöer för yrkesprov och deras lämplighet för påvisande av kunnande

Enligt responsen har miljöerna för yrkesprov och deras lämplighet för påvisande av kunnande varit ganska bra.

Motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter

Många som kommit från grundskolan (ung ålder). Svårt att få platser för lärande i arbete på grund av åldern. Finansieringssystemet påverkar. Under coronatiden har de studerande haft svårt att få arbetsplatser för yrkesprov.

Generaliseringar gällande rättelseyrkanden

Det går inte att göra generaliseringar. Arbetslivskommissionen har inte behandlat några rättelseyrkanden.

Situationen gällande planer för bedömning av kunnande

De planer för bedömning av kunnande som kommissionen har godkänt vid sina möten är aktuella. Hur läroanstalterna har använt planerna för bedömning av kunnande som verktyg i vardagen framgår bäst i samband med besök.

Förverkligande av personlig tillämpning i praktiken, god praxis

På grund av coronasituationen har god praxis i rutinerna för förverkligande av personlig tillämpning inte kommit fram, eftersom arbetslivskommissionen inte har gjort besök på läroanstalter.

Generella observationer

Medeltalen i de avslutande responsenkäterna är i allmänhet bra för grund-, yrkes- och specialyrkesexamens del.

Frågorna i de avslutande enkäterna är otydliga och utmanande att besvara. Det är utmanande att få de studerande att besvara de avslutande enkäterna. Det har kanske förekommit problem i besvarandet av studeranderesponsen på grund av coronan.

Länken till responsenkäten skickas direkt från Utbildningsstyrelsen, vilket har underlättat lärarnas arbete. Det har hjälpt de studerande att besvara den inledande och avslutande enkäten. Den avslutande enkäten skickas i allmänhet till den studerandes personliga e-post. Det faller ofta på den ansvariga lärarens ansvar att påminna, vilket är utmanande.

Invandrare kan ha svårigheter med att förstå frågorna, och även kulturskillnader påverkar.

Utvecklingsområden i anordnarnas verksamhet

Inget att kommentera. På grund av coronan har arbetslivskommissionen inte gjort besök.

Examensgrundernas funktion

Reflektioner

Examensgrundernas överensstämmelse med arbetslivet

Examensgrunderna är ganska teoribetonade i början av studierna, men den lokala industrins behov har beaktats. Lärande i arbete kan ordnas flexibelt när studierna framskrider. Flerformsstudier betjänar arbetslivets behov väl.

Förverkligande av valfrihet i avläggandet av examina

Valfriheten i avläggandet av examina betjänar industrins behov ganska väl.

Utvecklingsbehov i förhållande till specialområden: plastindustri och cirkulär ekonomi samt mer valfrihet.

Behov av tilläggsanvisningar gällande yrkesskicklighetskraven för examensdelar eller sätt att påvisa yrkesskicklighet

Kraven på yrkesskicklighet borde vara konkretare, så att de skulle vara lättare att svara på.

Erfarenheter av examensgrundernas funktion

Som helhet är examensgrunderna bra. Omfattningen är ett plus. Innehållet möjliggör väl de nödvändiga grunderna för de flesta kompetensområden och lokala lösningar.

Allmänna observationer om arbetslivsresponsen (enkät för arbetsplatshandledare)

I enkäten för arbetsplatshandledare inom arbetslivsresponsen sågs en spridning i respondentantalen. I medeltalen i responsen fanns inga stora variationer. Det totala medeltalet för alla påstående var för yrkesexamen inom laboratorie- och mättningsbranschen 4,0, för grundexamen inom laboratoriebranschen 4,2, för yrkesexamen inom processindustrin 3,8 och för grundexamen inom processindustrin 3,9. Inga svar kom in för specialyrkesexamen inom processindustrin under denna rapporteringsperiod. Responsen från enkäten för arbetsplatshandledare i Vipunen stämmer inte överens med studeranderesponsen. Å andra sidan är respondentantalen små. Arbetslivskommissionen skulle vara intresserad av att veta hur svarsprocenten i arbetslivsresponsen ser ut.